

Ministerie van
Volkshuisvesting, Ruimtelijke
Ordening en Infrastructuur

Verduurzaming inzet beeldschermzorg thuiswonende ouderen

praatplaten

Context onderzoek

Leren van de versnelde ervaringen

Het is van groot belang is dat er verder wordt gekeken dan naar de huidige situatie.

(10)(2e)

Bedoeling is om in korte tijd inzicht te creëren hoe terugvallen op de oude werkwijze kan worden voorkomen én om praktische handvatten te bieden om de huidige werkwijze vast te houden, voor alle partijen en trajecten die zich bezig houden met digitale zorg voor thuiswonende ouderen

Zorgen dat wijkverpleging teams en huisartsen die gestart zijn met beeldschermzorg voor thuiswonende ouderen de nieuwe werkwijze vasthouden

Binnen < 2 maanden resultaten die bijdragen tot verduurzaming beeldschermzorg

...aansluitend bij behoefte en acties zorgverzekeraars

...draagt bij aan doelstelling betere zorg

... aansluitend bij al bestaande akkoorden, programma's en trajecten met een e-health stimuleringscomponent

... inbedding in inkoopbeleid en inkoopafspraken tussen zorgverzekeraars en zorgaanbieders

Urgentie: de werkwijze moet veranderen, voor het momentum voorbij is !

Onderzoek gericht op beeldschermzorg bij de doelgroep Wijkverpleging – en huisartsen- met hun cliënten (grootste groep hierbij is ouderen), in samenwerking met zorgverzekeraars.

Keuze qua doelgroepen:

- Grotere wijkverpleging organisaties en huisartsen (circa 100 SET Covid aanvragen) die deels traditioneel werken en deels bezig zijn met e-health
- Innovators: vermoedelijk grotere organisaties die al gestart zijn met ehealth en samenwerken met zorgverzekeraars (maken ook onderdeel uit van de 77 aanvragen)

Definitie beeldschermzorg

Functionele beeldschermzorg (beeldbellen/videobellen) waarbij de behandelaar en de cliënt via een beeldscherm met elkaar kunnen communiceren via een beveiligd platform (AVG-proof).

Evt. ook gebruik van biometrische gegevens, ondersteuning mantelzorgers en medicatie inname

Doel en resultaten

Bedoeling is om in een quick-scan van het veld in 2 maanden tijd zicht te geven hoe de corona gerelateerde inzet van beeldzorg in de praktijk wordt beleefd en hoe deze kan worden vast gehouden. Het betreft geen formeel onderzoek of effectiviteitsmeting. De resultaten van dit brede onderzoek moeten laten zien dat beeldzorg breed wordt toegepast en aanleiding geven tot actie in het werkveld (er is geen reden meer om het niet te doen) en bijdragen aan al lopende trajecten gericht op stimulering ehealth.

Mogelijke resultaten :

- Input voor gesprekken met de wijkverpleging (VWS) over werkwijze in 2022.
- Concrete handvaten voor alle wijkverpleging teams hoe zij kunnen vasthouden aan 'zorg op afstand' (dus breder dan de VitaValley-community)
- Overzicht van mogelijke valkuilen
- Selectie van een aantal succesverhalen over gebruik beeldschermzorg in wijkverpleging
- Manifest/ akkoord met zorgverzekeraars (met doelstellingen en intenties) ter stimulering gebruik beeldschermzorg bij wijkverpleging in komende jaren. Evt. uitgebreid met koepels e.d.

Aanpak

- Akkoord van alle betrokkenen op onderzoeksvragen
- VWS zet onderzoeksvragen uit met hulp van RVO en VitaValley en probeert ook interviews met betrokken cliënten en hulpverleners te organiseren.
- Zorgverzekeraars zetten de onderzoeksvragen uit bij innovators die niet in de covid-19 SET zitten
- Alle partijen leveren de data aan voor analyse en het opwerken naar conclusies en aanbevelingen

Van te voren is niet bekend wat de gesprekken gaan opleveren, openstaan voor negatieve signalen. Bij positieve resultaten toewerken naar manifest.

Bronnen:

- SET Covid-19 aanvragen van wijkverpleging/thuiszorg en huisartsen
- Reguliere SET aanvragen van wijkverpleging
- 80-90 regionale netwerken van groepen zorgaanbieders
- Innovatienetwerken van VitaValley
- Informatie opgehaald door zorgverzekeraars bij innovators

Nu buiten scope

- Gemeenten. Zij kunnen betrokken worden in eventueel vervolgtraject.
- Zorgorganisaties die geen wijkverpleging aanbieden
- Andere vormen van ehealth (dus geen beeldschermzorg)
- Intramurale zorg

Organisatie zorgaanbieder

Beschrijving situatie:

1. Hoe wordt de beeldschermzorg nu (tijdens corona ingezet)?
2. Wat is het verschil met oude werkwijze? Wordt beeldschermzorg nu anders ingezet dan voorheen?
3. Hoe draagt dit bij aan de juiste zorg op de juiste plek?
4. Welke inzet/veranderingen waren hiervoor nodig?

Beschrijving effecten:

8. Wat is het effect op de kwaliteit van zorg?
9. Wat is het effect op de kosten van de zorg (incl. arbeidsbesparing) en gebruikelijke business modellen?

Duurzame inzet van beeldschermzorg:

10. Wat is ervoor nodig dat beeldschermzorg integraal onderdeel wordt van een nieuwe werkwijze??
13. Wat zijn volgens de aanbieder belangrijke randvoorwaarden om beeldschermzorg ook na corona in de zorg te blijven inzetten?
14. Welke aanbevelingen zijn er voor het inkoopbeleid van inkopers rond de inzet van beeldschermzorg?
15. Welke quick wins voorkomen terugval op oude werkwijze ?

Hulpverlener

Beschrijving effecten:

7. Hoe ervaren de hulpverleners het effect op de kwaliteit van leven met de inzet van beeldschermzorg?

Duurzame inzet van beeldschermzorg:

11. Wat is volgens wijkverpleegkundigen/ verzorgende nodig om beeldschermzorg ook na corona te blijven gebruiken?
12. Hoe kan het draagvlak bij hulpverleners eventueel worden vergroot ?

Clënten en mantelzorgers

Beschrijving effecten:

- 5/6. Hoe ervaren de cliënten en mantelzorgers en het effect op de kwaliteit van leven met de inzet van beeldschermzorg?

Duurzame inzet van beeldschermzorg:

11. Wat is volgens cliënten en mantelzorgers nodig om beeldschermzorg ook na corona te blijven gebruiken?
12. Hoe kan het draagvlak bij cliënten eventueel worden vergroot ?

Beschrijving situatie:

1. Op welke manier wordt beeldschermzorg ingezet in de wijkverpleging t.b.v. de zorg aan cliënten? Betreft het eerste instap of opschaling? In hoeverre wijkt het af van oude werkwijze.
2. Op welke manier draagt dit bij aan de juiste zorg op de juiste plek?
3. Welke veranderingen waren er nodig in de organisatie om dit te organiseren (aanpassing werkprocessen, scholing, ICT-verbetering etc.)?
4. Wordt beeldschermzorg ten tijde van Corona anders ingezet dan voor Corona?

Beschrijving effecten:

5. Wat is de ervaring van cliënten en het effect op de kwaliteit van leven met de inzet van beeldschermzorg?
6. Wat is de ervaring van mantelzorgers en het effect op de kwaliteit van leven met de inzet van beeldschermzorg?
7. Wat is de ervaring van wijkverpleegkundigen en verzorgenden met de inzet van beeldschermzorg (werkplezier, competenties van medewerkers, kwaliteit van arbeid, scholing, ervaren werkdruk, duurzame inzetbaarheid)?
8. Wat is het effect op de kwaliteit van zorg?
9. Wat is het effect op de kosten van de zorg (incl. arbeidsbesparing) en gebruikelijke business modellen?

Duurzame inzet van beeldschermzorg:

10. Wat is er voor nodig dat beeldschermzorg integraal onderdeel wordt van nieuwe werkwijze? Ook als er sprake is van een businessmodel waarbij hulpverleners betaald krijgen op basis van aantal cliënten en gemaakte uren? Hoe voorkomen we dat digitale ehealth oplossingen worden gezien als middel om de kosten te drukken? Hoe komen we tot partnership (win-win) en zorgen we dat Ehealth ingebed raakt in infrastructuur?
11. Wat is volgens cliënten, mantelzorgers, huisartsen en wijkverpleegkundigen/verzorgende nodig om beeldschermzorg ook na corona te blijven gebruiken?
12. Hoe kan het draagvlak bij cliënten en hulpverleners eventueel worden vergroot?
13. Wat is volgens de aanbieder van wijkverpleging nodig om beeldschermzorg ook na corona in de zorg te blijven inzetten? Op welke manier wil de aanbieder dit organiseren? Wat zijn belangrijke randvoorwaarden?
14. Welke aanbevelingen zijn er voor het inkoopbeleid van inkopers rond de inzet van beeldschermzorg?
15. Welke quick wins kunnen zorgverzekeraars op korte termijn uitvoeren om terugval op oude werkwijze te voorkomen (bv. Voorlichting, aanbieden training, etc.)?

VWS

- Analyse data covid-19 SET aanvragen
- Interviewen van de wijkverpleging teams en huisartsen die de covid-19 SET hebben aangevraagd
- Ophalen ervaringen reguliere SET en Fasttrack, analyse met VitaValley.
- Clientorganisaties vragen om hulp bij het bevragen van cliënten en mantelzorgers

Zorgverzekeraars:

- Analyse data gebruik beeldscherm gerelateerde zorg door zorgverzekeraars
- Zorgverzekeraars: Onderzoeksvragen uitzetten bij wijkverpleging teams en huisartsen waarvan bekend is dat zij beeldschermzorg hebben ingezet

Voor de kwaliteit van beantwoording is het belangrijk dat de vragen zoveel mogelijk in gesprek worden toegelicht

Commitment zorgverzekeraars

- Zijn jullie akkoord met onderzoeksdoel,
  - de onderzoeksvragen en de uitleg erbij en
  - de definitie van beeldschermzorg?
  - Met de intentie om tot een manifest te komen
  - De uitkomsten zijn publiek en mogen vrij gebruikt worden
  - Met anonimisering van de aanvragers/organisaties.
-
- Het is een totaalpakket

Voorbeelden van beeldschermzorg

Foppe Rauwerda, Beeldzorgadvies, en Johan Krijgsman, Nictiz, hanteren in hun publicatie de volgende definitie: **een vorm van zorg waarbij een zorgverlener op afstand via een beeldscherm en camera communiceert met een zorgvrager of een zorgverlener. Concrete voorbeelden**

Beeldschermzorg als communicatiemiddel

Bij informele zorg doet een beeldscherm dienst als communicatiemiddel tussen een (oudere) patiënt en familie, vrienden of mantelzorger. Bij deze vorm van zorg wordt beeldcommunicatie ook gecombineerd met slimme sensortechnologie, die mantelzorgers bijvoorbeeld informeert wanneer hun cliënt het huis verlaat of de koelkast opent.

Alternatief voor huisbezoek

als alternatief voor bezoek aan huis, bijvoorbeeld binnen de ouderenzorg. Bv meekijken bij het instellen van een insulinepen of het organiseren van de dag. Voordeel is dat reistijd en –kosten bespaard worden en werktijd efficiënter benut wordt omdat contact via beeldscherm meer *to the point* is dan een bezoek aan huis.

Beeldoverleg op afstand

Het onderling contact tussen zorgverlener en cliënt via beeldcommunicatie om bv. oefeningen door te nemen of evaluaties te doen. Zo hoeft deze patiëntengroep niet naar hun hulpverlener af te reizen en kan het op een eigen locatie en tijd.

Virtuele wachtkamer virtuele bezoek aan huisarts. Dankzij de introductie van virtuele wachtkamer binnen huisartsenpraktijken, kunnen patiënten voor een adviesgesprek, het bespreken van een uitslag of het vragen van informatie vanuit huis bij hun huisarts terecht. Volgens patiënten zijn deze gesprekken van beeldscherm tot beeldscherm meer *to the point*, waardoor er meer tijd is om overige zaken te bespreken. De aanbieders van beeldcommunicatie-software zijn bezig om deze communicatieplatformen uit te breiden met koppelingen met wearables en zelfmanagement tools, zodat deze verzamelde informatie gebruikt kan worden als input voor het gesprek.

Ketenzorg

Waar zorgverleners in de eerste-, tweede- en derdelijnszorg via een beeldscherm communiceren voor overleg of het delen van beelden (zoals MRI-beelden) of kennis. Dit levert op verschillende fronten besparingen op, waaronder in reistijd of vergaderruimten. Maar het biedt zorgprofessionals ook de mogelijkheid om hun specialistische kennis onafhankelijk van tijd en plaats in te zetten.